

Orientering om Højesterets dom i christianiasagerne

Højesteret har den 18. februar 2011 afsagt dom i christianiasagerne. Højesteret har stadfæstet landsrettens dom. Højesteret har således frifundet staten for samtlige de påstande, som christianitterne havde nedlagt mod staten. Dommen er afsagt af 8 højesteretsdommere, og dommen er enstemmig.

Dommen er meget klar. Højesteret har med dommen slået fast, at det var lovligt, at staten i 2004 opsagde Fællesskabets kollektive brugsret med 1½ års varsel til udgangen af 2005. Højesteret udtaler herom:

"Højesteret finder herefter, at den skete opsigelse af Fællesskabets brugsret har hjemmel i Christianialoven. Den indebærer ikke ekspropriation, jf. Grundlovens § 73, og den er ikke i strid med artikel 1 i 1. tillægsprotokol til den europæiske menneskerettighedskonvention."

Ligeledes har Højesteret fastslået, at det var lovligt, at staten i efteråret 2005 bragte de individuelle brugsretter til ophør. Højesteret har herved bl.a. lagt vægt på, at de individuelle christianitter, for de flestes vedkommende, fik meddelt en brugsrettighed efter christianialovens § 3 på i første omgang 1½ år frem til den 1. juli 2007. Også for de individuelle christianitters vedkommende har samtlige 8 højesteretsdommere meget klart konstateret, at indgrebet hverken er ekspropriativt i strid med grundlovens § 73 eller indebærer en overtrædelse af den europæiske menneskerettighedskonvention.

Retssagerne mod staten var anlagt af Fællesskabet Fristaden Christiania og knap 700 individuelle beboere og virksomheder på Christianiaområdet.

Højesterets begrundelser følger overordnet den argumentation, som staten fremførte under sagen, og staten har med dommen fået fuldstændigt medhold.

Fællesskabets sag handlede i første række om, hvorvidt Fællesskabet havde en uopsigelig og tidsubegrænset brugsret til hele Christianiaområdet (en varig brugsret). Derudover havde Fællesskabet nedlagt påstand om, at statens opsigelse af den kollektive ordning var uforbindende for Fællesskabet, fordi Fællesskabet havde fået et varsel, der var for kort.

Påstanden om en varig brugsret for Fællesskabet blev især støttet på tilkendegivelser fra regeringer og Folketinget fra 1980'erne. Endvidere pegede Fællesskabet på indholdet af den rammeaftale, der blev indgået mellem staten og Fællesskabet i 1991, og som senere blev forlænget flere gange. Højesteret har afvist alle disse synspunkter. Højesteret har dermed tilsluttet sig statens standpunkt om, at Fællesskabet ikke på noget tidspunkt har fået et løfte fra staten om en varig brugsret.

Højesteret har videre utvetydigt konkluderet, at det ikke indebar et ulovligt indgreb over for Fællesskabet, at den kollektive brugsret blev opsagt med 1½ års varsel.

De individuelle sager handlede navnlig om, hvorvidt statens afgørelser fra 2005 om at bringe individuelle brugsrettigheder til ophør havde retsvirkning for christianitterne. Afgørelserne indebar for langt de fleste christianitter, at ophørsperioden også her var 18 måneder, men i forlængelse af de 18 måneder, som Fællesskabet havde fået. Derudover var der nogle få af de individuelle christianitter, der havde nedlagt forskellige påstande om bl.a., at de ved hævd havde erhvervet ejendoms- eller brugsret til statens bygninger og arealer på Christianiaområdet, samt om andre forhold.

Højesteret har konstateret, at der ikke er grundlag for at fastslå, at nogen af de enkelte beboere og virksomheder ved aftale med eller tilladelse fra staten har opnået en brugsret, der var uafhængig af den kollektive brugsret. Højesteret udtaler i dommen, at

"Højesteret finder, at beboerne og virksomhederne har fået et passende varsel, og at de således ikke har krav på et længere varsel end det, de har fået."

Ligesom landsretten har Højesteret også forkastet christianitternes forskellige andre påstande herunder om, at christianitterne skulle have vundet hævd.

Stort set alle de individuelle christianitter har modtaget en tilladelse fra Slots- og Ejendomsstyrelsen til at bo på Christianiaområdet, jf. christianialovens bestemmelser herom. Tilladelserne er midlertidige, og udløber den 1. juli 2011. Indehaverne af sådanne tilladelser opholder sig således lovligt på Christianiaområdet. Dette er der ikke ændret på med Højesterets dom.

Kammeradvokaten

v/Kasper Mortensen

Advokat